

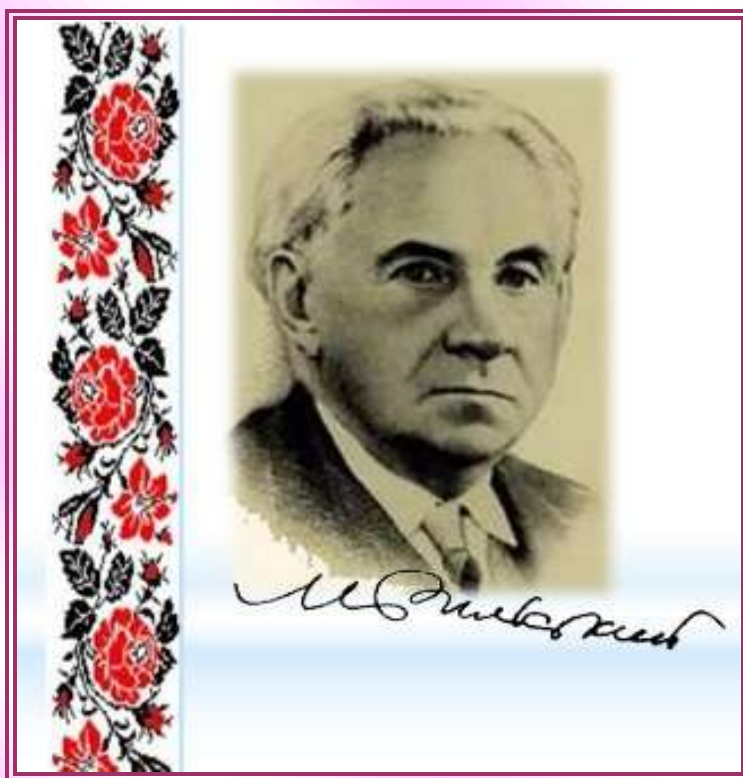

БІБЛІОТЕКА
ЖИТОМИРСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. І. ФРАНКА

Корифей української культури ХХ століття

до 120-річчя Максима Рильського

інформаційний список літератури

Дата відбору матеріалу: березень 2015

Укладач: ©А. І. Мартинюк

Кількість відібраних джерел: 55

Житомир 2015

Максим Тадейович

Рильський народився 19 березня 1895 року в Києві. Його батько, етнограф, громадський діяч і публіцист Тадей Рильський, був сином багатого польського пана Розеслава Рильського і княжни

Трубецької. Один з предків Рильських у XVII столітті був київським міським писарем. Дід був учнем базилянської школи і під час взяття Умані гайдамаками у 1768 році ледве не був страчений. Тадей Рильський разом з Володимиром Антоновичем та групою інших польських студентів вирішили присвятити себе вивченню історії України й віддати своє життя народу, серед якого жили. В історії цей рух відомий як рух хлопоманів. Мати Максима Рильського, Меланія Федорівна, була простою селянкою з села Романівки (нині Попільнянського району Житомирської області). 1902 року помер його батько, і родина переїхала з Києва в Романівку. Максим спершу навчався в домашніх умовах, потім у приватній гімназії в Києві. Змалку познайомився з композитором М. Лисенком, етнографом, дослідником і збирачем українських народних дум та пісень Д. Ревуцьким, актором і режисером П. Саксаганським, етнографом та фольклористом О. Русовим, які мали на нього великий вплив. Деякий час він жив і виховувався в родині М. Лисенка та О. Русова. Після приватної гімназії Рильський у 1915-1918 роках навчався на медичному факультеті Київського університету Св. Володимира, потім на історико-філологічному факультеті Народного університету в Києві, заснованому за гетьмана Павла Скоропадського, але жодного з них не закінчив. Займався самоосвітою, вивченням мов, музикою.

З 1919 по 1929 рік вчителював у селі, зокрема й у Романівці, а також у київській залізничній школі, на робітфаци Київського університету та в Українському інституті лінгвістичної освіти.

Перша збірка його поезій "На білих островах" вийшла 1910 року. У 1920-х роках Рильський належав до мистецького угруповання "неокласиків", переслідуваного офіційною критикою за декадентство, відірваність від сучасних потреб соціалістичного життя. Протягом десятиріччя вийшло десять книжок поезій та декілька книжок поетичних перекладів, зокрема 1927 року - переклад поеми Адама Міцкевича "Пан Тадеуш". 1931 року Рильського заарештовує НКВД, й він майже рік просидів у київській Лук'янівській тюрмі. Його товариші-неокласики Д. Загул, М. Драй-Хмара, П. Филипович, М. Зеров були репресовані й загинули в концтаборах.

З 1931 року творчість Рильського зазнає змін, він, не в змозі виступити проти режиму, змушений поставити свою поезію на службу йому. Його творчість ділиться на два річища – офіційне та ліричне, в останньому йому вдавалося створити незалежні від політики, суто мистецькі твори, які пережили його. У радянську добу Рильський написав тридцять п'ять книжок поезій, кращі серед яких – "Знак терезів" (1932), "Літо" (1936), "Україна", "Збір винограду" (1940), "Слово про рідну матір", "Троянди й виноград" (1957), "Голосіївська осінь", "Зимові записи" (1964) чотири книжки ліро-епічних поем, багато перекладів зі слов'янських та західноєвропейських літератур, наукові праці з мовознавства та літературознавства. 1943 року його обрано академіком. У 1944-1964 роках Максим Рильський був директором Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН України. 1960 року йому було присуджено Ленінську премію, у 1943, 1950 - Державну премію СРСР. Помер Максим Тадейович Рильський 24 липня 1964 року. Поховано його у Києві, на Байковому кладовищі.

...Швидкокрилими птахами пролітають роки. На білих островах хмар пропливає час. Як і раніше, буйно в'ється виноград і пламеніють у весняній красі троянди в Голосіївському парку.

Йдемо до Максима Рильського. Знов і знову відкриваймо його багатогранну творчість, дивуймося таланту великого митця, його любові і мудрості, красі і людяності.

Список літератури містить 55 джерел, його складено на основі фонду бібліотеки ЖДУ ім. І. Франка.

1. **Башманівський В.** На шляху до "неокласики" : [про творчість М. Рильського] / Валерій Башманівський // Волинь-Житомирщина. Вип. 13 : іст.-філол. зб. з регіон. пробл. / [редкол.: П. В. Білоус та ін.] – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2005. – С. 59-61. – Бібліогр.: с. 61.

2. **Бисикало С.** Максим Рильський : літ. портр. / С. Бисикало. – Київ : Держ. вид-во худож. літ., 1958. – 98 с.

3. **Білецький О. І.** Творчість Максима Рильського / О. І. Білецький // Літературно-критичні статті / О. І. Білецький. – Київ : Дніпро, 1990. – С. 186-218. – (Українська літературна думка).

4. **Білодід І. К.** Поетична мова Максима Рильського : до 70-річчя з дня народж. поета / І. К. Білодід ; АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – Київ : Наук. думка, 1965. – 170, [4] с. : портр.

5. **Боровик М.** Рильський і музика / М. Боровик, Т. Булат, Т. Шеффер ; [відп. ред. М. Гордійчук] ; Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. – Київ : Наук. думка, 1969 – 277, [2] с. : іл., ноти.

6. **Борщевський В. М.** Вивчення творчості М. Рильського в школі : посіб. для вчителів / В. М. Борщевський. – Вид. 3-тє, перероб. і допов. – Київ : Рад. шк., 1970. – 224 с.

7. **Будний В.** Максим Рильський – один з неокласиків / Василь Будний // Порівняльне літературознавство : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Василь Будний, Микола Ільницький. – Київ : Києво-Могилян. акад., 2008. – С. 99-101.

8. **Булаховська Ю.** Декілька спогадів про Максима Рильського / Юлія Булаховська // Слово і час. – 2006. – № 3. – С. 84-88.

9. **Булаховський Л. А.** Максим Рильський – поет-патріот / Л. А. Булаховський // Вибрані праці. В 5 т. Т. 2. Українська мова / редкол.: І. К. Білодід, [та ін.]. – Київ : Наук. думка, 1977. – С. 594-600.

10.**Вервес Г. Д.** Максим Рильський в колі слов'янських поетів / Г. Д. Вервес. – Київ : Наук. думка, 1972. – 308, [3] с.

11.**Вервес Г.** Максим Рыльский в круге славянских поэтов / Г. Вервес ; пер. с укр. О. Белозёровой. – М. : Худож. лит., 1981. – 269, [2] с.

12.**Воспоминания** о Максиме Рыльском / [сост.: Е. Дейч, Б. Рыльский]. – М. : Сов. писатель, 1984. – 447 с.

13.**Гончар О.** «Гармонія, що з думки вироста» / Олесь Гончар // Чим живемо. На шляхах до українського Відродження / Олесь Гончар. – Київ : Укр. письменник, 1992. – С. 178-182.

14.**Драч І.** До джерел Максима Рильського / Іван Драч // Лірика / Максим Рильський. – Київ : Київ. правда, 2005. – С. 5-6.

15.**З трудів і днів** Максима Рильського : [вірші, поеми, пер., спогади, док.] / Нац. акад. наук України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ : А. С. К., 2009. – 655 с.

16.**Зінич В.** Максим Рильський як науковий наставник повоєнного покоління народознавців України / Володимир Зінич // Нар. творчість та етнографія. – 2005. – №2. – С.16-20.

17.**Ільєнко І.** Лаштуючись в далекий шлях. Максим Рильський у слідчих справах ДПУ-НКВС / Іван Ільєнко // У жорнах репресій : оповіді про укр. письменників / Іван Ільєнко. – Київ : Веселка, 1995. – С. 60-121.

18.**Коваль В.** Пісня з Лук'янівської тюрми : [про М. Рильського] / Віталій Коваль // Серце моє в колючому дроті... : [есе, спогади, док.] / Віталій Коваль. – Київ : Ред. журн. «Дніпро», 2005. – С. 445-451.

19.**Колесник Г. М.** Слово крилате, мудре, пристрасне : лекс. синоніміка поет. мови М. Т. Рильського / Г. М. Колесник. – Київ : Наук. думка, 1965. – 221, [2] с.

20.**Костенко Н. В.** Максим Рыльский – мастер украинского классического стиха / Н. В. Костенко. – Киев : Выща шк., 1988. – 197, [2] с.

21.**Костриця М. Ю.** Великий краєлюб / М. Ю. Костриця, Г. П. Мокрицький // У просторі і часі : видат. постаті Житомирщини / М. Ю. Костриця, Г. П. Мокрицький. – Житомир : Журфонд, 1995. – С. 9-26.

22.**Крижанівський С. А.** Максим Рильський / С. А. Крижанівський. – Київ : Вища шк., 1985. – 125 с.

23.**Крижанівський С.** Багатогранний талант : [про М. Т. Рильського] / Степан Крижанівський // Зібрання творів. У 20 т. Т. 1. Поезії 1907-1929. Проза 1911-1925 / Максим Рильський. – Київ : Наук. думка, 1983. – С. 7-28.

24.**Лавріненко Ю.** Максим Рильський // Розстріляне відродження : антол. 1917-1933 / Юрій Лавріненко. – 6-те вид. – Київ : Смолоскип, 2008. – С. 61-65.

25.**Лисиченко Т. Ю.** Мовна особистість Максима Рильського в контексті поетичних шукань початку ХХ ст. / Т. Ю. Лисиченко // Вивчаємо укр. мову та літ. – 2011. – № 34/36. – С. 60-63. – Бібліогр.: с. 63.

26.**Максимові Рильському** : зб. присвяч. 65-річчю з дня народж. і 50-річчю літ. діяльності поета / [упоряд. О. Килимник]. – Київ : Рад. письменник, 1960. – 299 с.

27.**Максим Рильський.** Життя і творчість у документах, фотографіях, ілюстраціях / упоряд.: Л. Д. Зінчук [та ін.]. – Київ : Рад. шк., 1975. – 159 с.

28.**Малахатко Л. І.** Традиції Івана Франка у творчості Максима Рильського / Л. І. Малахатко // Українське літературознавство. Вип. 44. Іван Франко : респ. міжвідом. наук. зб. – Львів : Вища шк., 1985. – С. 9-12.

29.**Монастирецький Л. С.** Тернисті шляхи гранослова : до 110-річчя від дня народж. М. Т. Рильського / Л. С. Монастирецький // Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. Івана Франка. Вип. 20 / [голов. ред П. Ю. Саух ; відп. ред. П. В. Білоус]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2005. – С. 135-138.

30.**Незабутній Максим Рильський** : спогади / [упоряд. Г. Донець, М. Нагнибіда]. – Київ : Дніпро, 1968. – 431 с.

31.**Новиченко Л. М.** Критична проза поета : [про М. Рильського] / Леонід Новиченко // Від учора до завтра / Леонід Новиченко. – Київ : Рад. письменник, 1983. – С. 181-190.

32.**Новиченко Л. М.** Критична проза поета : про М. Рильського / Л. М. Новиченко // Вибрані праці. В 2-х т. Т. 2 / Л. М. Новиченко. – Київ : Дніпро, 1984. – С. 85-94.

33.**Новиченко Л. М.** Що залишається поколінням : про М. Рильського / Л. М. Новиченко // Вибрані праці. В 2-х т. Т. 2 / Л. М. Новиченко. – Київ : Дніпро, 1984. – С. 58-85.

34.**Панченко В.** Від "Білих островів" до "Знака терезів". Поезія Максима Рильського 1910-1932 рр. / Володимир Панченко // Слово і час. – 2006. – № 1. – С. 3-14.

35.**Панченко В.** Максим Рильський, поета Maximus / Володимир Панченко // Вибрані твори. У 2 т. Т. 1. Вірші, поеми / Максим Рильський. – Київ : Укр. енциклопедія, 2005. – С. 5-53.

36.**Пультер С.** Палкий поборник українсько-польського культурного єднання : [М. Т. Рильський] / Станіслав Пультер // Мої освітянські пошуки : роздуми педагога і методиста / Станіслав Пультер. – Житомир : Полісся, 2011. – С. 244-251.

37.**Рева Л. Г.** В житті ні разу неправді не служив... (Максим Рильський) / Л. Г. Рева // Проблеми українського державотворення: історія і сучасність. У 2 т. Т. 2 : матеріали міжнар. наук.-краєзн. конф., присвяч. 100-річчю від дня народж. О. Ольжича та 90-річчю УНР / [голов. ред. М. Ю. Костриця ; редкол. Л. В. Баженов та ін.]. – Житомир : М. Косенко, 2007. – С. 67-77.

38.**Рильський Б.** Мандрівка в молодість батька / Богдан Рильський ; [передм. Л. Новиченка]. – Київ : Київ. правда, 2004. – 143 с. : фотогр.

39.**Руда Т.** Максим Рильський як теоретик перекладу / Тетяна Руда // Нар. творчість та етнографія. – 2005. – № 3. – С.4-9.

40.**Сиваченко М. Є. М. Т. Рильський - учений.** / М. Є. Сиваченко // Літературознавчі та фольклористичні розвідки / М. Є. Сиваченко. – Київ : Наук. думка, 1974. . – С. 436-454.

41.**Силенко О. В.** Максим Рильський – вірний лицар рідної мови / О. В. Силенко // Шк. б-ка. – 2009. – № 6. – С. 6-8.

42.**Скиба Т.** Маски поета у збірці Максима Рильського "Під осінніми зорями" (1918) / Тетяна Скиба // Слово і час. – 2013. – № 10. – С. 65-73. – Бібліогр.: с. 72-73.

43.**Скорський М.** Поетична Шевченкіана Максима Рильського : до 110-річчя від дня народж. М. Рильського / М. Скорський // Укр. літ. в загальноосвіт. шк. – 2005. – № 3. – С.2-4.

44.**Творчий портрет Максима Рильського** на тлі української літератури ХХ століття : матеріали та тези доп. наук.-теорет. конф., присвяч. 110-річчю від дня народж. М. Т. Рильського / Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка, Каф. укр. мови, Каф. укр. літ. ; [за ред.: Л. І. Бондарчук, Г. Д. Левченко ; рец.: П. В. Білоус, А. М. Лісовський ; відп. за вип. Л. С. Монастирецький]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2005. – 203 с. – Бібліогр. в кінці ст.

45.**Тиховська О.** Мотив кохання й пізнання внутрішньої фемінності в поемі Максима Рильського "Царівна" / Оксана Тиховська // Дивослово. – 2010. – № 4. – С. 55-59. – Бібліогр.: с. 59.

46.**Ткачук М.** Максим Рильський / Микола Ткачук // Українська література ХХ століття / Микола Ткачук. – Тернопіль : Медобори, 2014. – С. 132-157.

47.**Филипович П. П.** Лірика Максима Рильського // Літературно-критичні статті / П. П. Филипович. – Київ : Дніпро, 1991. – С. 219-225. – (Українська літературна думка).

48.**Фільц Б.** Корифей української культури ХХ століття : до 110-річчя від дня народж. М. Рильського / Богдана Фільц // Нар. творчість та етнографія. – 2005. – № 2. – С.12-16.

49.**Халін В.** Глибина відтворення авторського задуму в перекладах М. Рильського / Валерій Халін // Волинь-Житомирщина. Вип. 13 : іст.-філол. зб. з регіон. пробл. / [редкол.: П. В. Білоус та ін.] – Житомир : Вид-во. ЖДУ ім. І. Франка, 2005. – С. 55-58. – Бібліогр.: с. 58.

50.**Цалик С.** Куля в Максима Рильського / Станіслав Цалик, Пилип Селігей // Укр. мова та літ. – 2005. – № 21-23. – С. 25-31.

51.**Циховська Е.** Гамсунівські відлуння в ідилії "На узліссі" Максима Рильського / Елліна Циховська // Укр. мова і літ. в шк. – 2010. – № 1. – С. 56-57. – Бібліогр.: с. 57.

52.**Чайковська В.** Із листів Максима Рильського до Бориса Тена / Ванда Чайковська // Волинь-Житомирщина. Вип. 13 : іст.-філол. зб. з регіон. пробл. / [редкол.: П. В. Білоус та ін.] – Житомир : Вид-во. ЖДУ ім. І. Франка, 2005. – С. 123-127. – Бібліогр.: с. 127.

53.**Шинкарук В.** Житомирщина в житті та творчості М. Рильського // Аз-Буки : літ.-мист. студії / Володимир Шинкарук. – Житомир : Полісся, 2015. – С. 101-129.

54.**Шинкарук В.** Житомирщина в житті та творчості Максима Рильського / Володимир Шинкарук // Волинь-Житомирщина. Вип. 1 : іст.-філол. зб. з регіон. пробл. / [ред.: Володимир Єршов, Віктор Мойсієнко]. – Житомир : Поліграфіка, 1997. – С. 5-16. – Бібліогр.: с. 16.

55. **Шинкарук В. Ф.** Максим Рильський і письменники Житомирщини / В. Ф. Шинкарук // Бібліотечна Житомирщина: історія і сучасність : зб. матеріалів обл. наук.-практ. конф. 26-27 верес. 2006 р., м. Житомир / [уклад.: В. А. Пивоваров, В. Н. Козлова, Н. В. Карплюк]. – Житомир : Полісся, 2006. – С. 166-176.